

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ) ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: inna.polishchuk@npp.nau.edu.ua

Мета: дослідження особливостей правового регулювання державного нагляду (контролю) здійснення господарської діяльності в умовах воєнного стану на основі діючих нормативно-правових актів та надання пропозицій щодо його вдосконалення. **Методи дослідження:** у роботі використано загальнонаукові та спеціальні правові методи аналізу, синтезу та порівняння.

Обговорення: в умовах діючого на території України воєнного стану Урядом запроваджено скасування певних регуляторних та інших обмежень при здійсненні господарської діяльності, припинено застосування заходів державного нагляду (контролю) господарської діяльності з метою забезпечення стабільної роботи суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану, захисту їх прав та інтересів. Однак такі обмеження передбачають певні виключення та проблеми їх реалізації в організаційному та процедурному аспекті, що викликає потребу в додаткових науково-теоретичних дослідженнях та перегляді діючих норм законодавства, їх зміні та доповненні з урахуванням особливостей правового режиму воєнного стану. **Результати:** конкретизовано необхідність змін проведення контрольно-наглядових заходів під час воєнного стану в частині проведення позапланових заходів, розмежування повноважень контрольно-наглядових органів, а також спрощення адміністративного порядку оскарження результатів позапланових перевірок у разі порушення органами контролю вимог законодавства.

Ключові слова: господарська діяльність; державний нагляд (контроль); заходи державного нагляду; державна регуляторна політика; планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю); правовий режим воєнного стану; спеціальний правовий режим господарської діяльності; дерегуляція господарської діяльності.

Постановка проблеми та її актуальність.

Сьогодні життєво важливого значення для нашої держави набули питання оборони, захисту суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості. Указом Президента України № 64 від 24 лютого 2022 р. на території України було введено воєнний стан, зумовлений збройною агресією Російської Федерації. Тому наразі на території України запроваджено правовий режим воєнного стану відповідно до Закону України № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану».

«В умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні одним із пріоритетних напрямків діяльності Уряду є створення сприятливих умов для здійснення господарської діяльності, що є запорукою економічної перемоги над ворогом» [3]. До таких заходів відноситься і дерегуляція, яка передбачає скасування певних регуляторних та інших обмежень при здійсненні господарської діяльності. Одним із заходів дерегуляції господарської діяльності в умовах воєнного стану є прийняття Кабінетом Міністрів України постанови № 303 від 13.03.2022 р. «Про

припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану». Враховуючи, що державний нагляд (контроль) є «одним із важливих заходів у реалізації завдань та функцій держави, основною метою якого є здійснення нагляду та контролю державою за господарською діяльністю, реалізація його мети в існуючих умовах пов'язана з певними проблемами» [17, с. 58], які актуалізують потребу окремого наукового дослідження та обґрунтування подальшого вирішення, насамперед у рамках організаційно-правового забезпечення реалізації відповідних функцій держави, та як складової забезпечення національних оборонних спроможностей держави. Наразі ця тематика становить особливий науковий інтерес і актуальність, зважаючи на важку політичну, економічну і соціальну ситуацію в нашій країні, обумовлену дією воєнного стану та з урахуванням відповідних нормативних змін у законодавстві.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Отже, правове регулювання нагляду та контролю в Україні на сьогодні перебуває на етапі об'єктивних змін та потребує оновлення науково-теоретичних напрацювань з урахуванням особливостей правового режиму воєнного стану. Загальні проблеми функціонування системи державного нагляду та контролю розглядалися в юридичній літературі в роботах таких вітчизняних вчених як В. Авер'янов, О. Андрійко, В. Баганець, О. Беяневич, О. Вінник, С. Грудницька, С. Демченко, В. Жушман, О. Кузьменко, П. Матвєєв, В. Мілаш, Н. Мироненко, Н. Нижник, Д. Притика, Ю. Тихомиров та інших.

Питання, присвячені безпосередньо правовому регулюванню державного нагляду та контролю у сфері господарської діяльності досліджувалися у працях В. Баганець, Л. Віткіна, І. Гончаренко, О. Косенко, А. Коспока, Н. Никитченко, С. Серова, Г. Смолина, В. Щербини, С. Юлдашева та інших. Дослідженням спеціальних режимів господарської діяльності, до яких віднесено і умови воєнного стану, займалися А. Балаян, О. Вінник, О. Зельдіна, В. Кучера, В. Парасюк, О. Олійник та інші. Проте, наразі відсутні доробки, які були б присвячені безпосередньо дослідженням особливостей правового регулювання питань дер-

жавного нагляду (контролю) здійснення господарської діяльності в умовах воєнного стану, його аналізу та напрямам і формам удосконалення.

Мета дослідження полягає у аналізі стану нормативно-правового регулювання державного нагляду (контролю) господарської діяльності з визначенням особливостей його змісту в умовах існуючого в Україні воєнного стану, виявленні проблем та недоліків чинного законодавства, що регулює державний нагляд (контроль) в умовах воєнного стану та формулюванні пропозицій щодо його удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Господарська діяльність – це вид суспільних відносин, що об'єктивно потребують актуалізації правового регулювання та регламентації відповідно до «конституційних основ правопорядку у сфері господарювання... та оптимального поєднання ринкового саморегулювання економічних відносин суб'єктів господарювання та державного регулювання макроекономічних процесів» [16, с. 4-5]. Відповідно до ст. 40 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності в умовах воєнного, надзвичайного стану та оголошення зони надзвичайної екологічної ситуації» регуляторна діяльність держави здійснюється з урахуванням обмежень прав і свобод людини і громадянина, прав та інтересів юридичних осіб, які в умовах воєнного стану встановлюються відповідно до Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану». За визначенням, наведеним у ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», «воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державної незалежності України, її територіальної цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки..., а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних

інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» [13].

Розділ VIII Господарського кодексу України регулює спеціальні режими господарювання, до яких віднесено і режим воєнного стану. Тобто, господарська діяльність в умовах воєнного стану відноситься до окремих спеціальних правових режимів її здійснення. Як зазначає у своєму дослідженні М. Прохоренко, спеціальний режим господарської діяльності – це «правовий режим, який встановлює особливий порядок організації та здійснення господарської діяльності на певній території, у певній галузі економіки, що відрізняється від загального режиму господарської діяльності, передбаченого законодавством і вводиться державою з метою забезпечення розумного поєднання публічних і приватних інтересів за допомогою встановлення обмежень та/або заохочень суб'єктів господарювання» [15, с. 152]. Згідно ст. 417 ГКУ «у період дії воєнного стану, введеного на території України, правовий режим господарської діяльності визначається на основі закону про оборону України, інших законодавчих актів щодо забезпечення обороноздатності держави та законодавства про режим воєнного стану» [2]. Період дії особливого правового режиму розпочинається з часу введення воєнного стану та може охоплювати весь воєнний час. Відповідно до ч. 3 ст. 4 закону «Про оборону України» визначено, що «з моменту оголошення стану війни чи фактичного початку воєнних дій настає воєнний час, який закінчується у день і час припинення стану війни» [12].

Згідно з пунктом 3 Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» на період дії правового режиму воєнного стану можуть «вводитися тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та в обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною першою ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [9]. Тому забезпечення належного правового регулювання здійснення господарської діяльності в умовах воєнного стану є складовою формування насамперед національних оборонних спроможностей

держави. Особливості такої господарської діяльності нормативно закріплені і в частині накладення мораторію на проведення перевірок органами і посадовими особами, уповноваженими законами здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності при запровадженні заходів правового режиму воєнного стану за відповідними нормативно-правовими актами.

Насамперед слід відмітити, що загальні положення здійснення державного нагляду та контролю за господарською діяльністю закріплені пунктом 3 ст. 19 ГКУ та Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», ст. 1 якого при цьому визначає, що державний нагляд (контроль) – «це діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади АРК, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища» [11]. Безумовно, державний нагляд та контроль «є важливим складником державної політики» [5, с. 188] та «однією з найважливіших функцій державного управління» [7, с. 25]. І.М. Ямкова зазначає, що «держава за допомогою правових норм здійснює безліч форм впливу на суб'єктів господарської діяльності – від установа певних обмежень до державної підтримки» [18, с. 11]. Однією з форм такого впливу є державний нагляд (контроль) за господарською діяльністю, який, на думку В. Добровольської «сама й представляє собою процес, який направлений виключно на досягнення певної мети» [5, с. 189]. Основною метою здійснення контролю та нагляду державою за господарською діяльністю «є захист життя і здоров'я людини, навколишнього природного середовища, а також сприяння задоволення попиту населення на відповідні товари і послуги» [17, с. 58], при чому, як зазначає О. Косенко,

«тим контроль ефективніше досягає своєї мети, чим досконаліший, прозоріший та зрозуміліший для всіх порядком його здійснення» [6]. Між тим, реалізація цієї мети в контексті системного здійснення нагляду та контролю в існуючих умовах воєнного стану пов'язана з певними проблемами.

Так відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» [14] на території України припинено проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду на період воєнного стану, введеного Указом Президента України № 64 від 24 лютого 2022 року, що узгоджується з положеннями Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Але це не означає, що заходи державного нагляду (контролю) повністю зникають із життя суб'єктів господарювання, оскільки сама постанова № 303 містить певні виключення. Зокрема, на період дії воєнного стану дозволено «здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) в окремих сферах: щодо запобігання неконтрольованому зростанню цін на товари, які мають істотну соціальну значущість, за наявності загрози, що має значний негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави» [14, п. 2]. Таким чином, рішення щодо доцільності здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) в окремих сферах віднесено до компетенції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у відповідній сфері. Слід звернути увагу на той факт, що центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у відповідній сфері, може прийняти рішення про проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю) за бажанням самого суб'єкта господарювання, що також не суперечить вищезазначеній постанові. Так у роз'ясненнях Департаменту регуляторної політики та підприємництва Мінекономіки України звертається увага на те, що «здійснення заходів

державного нагляду (контролю) за бажанням суб'єкта господарювання стосується його прав та законних інтересів» [6].

Реалізація завдань та функцій держави щодо здійснення нагляду та контролю забезпечується механізмом функціонування сукупності органів нагляду і контролю. Це, зокрема, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Державна фіскальна служба України, Державна аудиторська служба, Державний митний комітет, місцеві державні адміністрації, а також громадські організації та інші. Відповідно до постанови КМУ від 6 березня 2022 р. № 223 «Про внесення змін до постанови КМУ від 25 грудня 1996 р. № 1548» на період дії воєнного стану до таких органів віднесено і обласні військові адміністрації, які разом із Національною поліцією, Державною службою з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, Державною службою з лікарських засобів та контролю за наркотичними речовинами можуть, наприклад, здійснювати нагляд та контроль за встановленням суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю цін. Враховуючи приписи частини другої ст. 9 закону «Про правовий режим воєнного стану», всі ці органи здійснюють повноваження, надані їм Конституцією України, цим та іншими законами України. При цьому невирішеною проблемою залишається дублювання повноважень таких органів та, як наслідок, збільшення навантаження на суб'єктів господарювання, адже «світовий досвід свідчить: там, де повноваження багатьох контролюючих органів дублюються, бізнес незахищений перед свавіллям контролерів та віддає перевагу функціонуванню «у тіні», йому важко забезпечити сталі економічне зростання... і належний рівень захисту споживачів» [5, с. 191]. У той же час, на думку деяких вчених (Т. Єдинак, С. Серова, С. Юлдашева), «практично всі органи нагляду та контролю здійснюють свої функції без координування своїх дій з іншими органами нагляду та контролю, без взаємодії з іншими органами управління» [17, с. 60], оскільки їх повноваження регулюються різними галузевими нормативними актами. На думку В. Добровольської, «це свідчить про недосконалість чинної системи державного контролю,

яка не враховує реалії сьогодення та потребує невідкладного, належним чином опрацьованого якісного реформування» [5, с. 191]. У контексті цієї проблематики доречним вважається прийняття відповідних узгоджувальних нормативних положень обов'язкових процесів та технологій такої взаємодії, регламентації дій її учасників, а також системи заходів, які б унеможлилювали незаконність дій контрольно-наглядових органів, порушення прав та інтересів підприємців.

При розгляді питань щодо здійснення контрольно-наглядовими органами регуляторної діяльності в умовах воєнного стану «необхідно виокремлювати два ключові аспекти: процедурні питання здійснення регуляторної діяльності і тимчасову зміну регуляторних повноважень», як зазначає у своїх роз'ясненнях Державна регуляторна служба України [8]. Щодо процедурних питань законодавство не встановлює окремих особливостей, отже «регуляторна діяльність здійснюється за правилами, що діяли до введення воєнного стану. У той же час, у питаннях, пов'язаних із розширенням регуляторних повноважень, у частині прийняття актів відповідно до обмежень, визначених ст. 8 закону «Про правовий режим воєнного стану», слід враховувати, що такі рішення приймаються з урахуванням частини другої ст. 3 закону «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», яка визначає, що дія цього закону не поширюється на здійснення регуляторної діяльності, пов'язаної з прийняттям актів з питань запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану» [8]. Це означає, що прийняття таких актів та заходів в умовах воєнного стану здійснюється завдяки зазначеному винятку із закону.

Висновки. Таким чином, здійснивши дослідження особливостей нормативно-правового регулювання державного нагляду (контролю) здійснення господарської діяльності в умовах воєнного стану, необхідно зазначити, що така господарська діяльність відноситься до окремого спеціального режиму господарювання, тому чинне законодавство у сфері державного нагляду (контролю) господарської діяльності свідчить про намагання стабілізувати господарську діяльність, захистити суб'єктів господарської

діяльності та споживачів в умовах воєнного стану, зменшивши на них контрольно-наглядовий тиск. Проте, вбачається, що такі пом'якшувальні заходи у вигляді, зокрема, скасування контрольно-наглядових перевірок, у багатьох сферах господарської діяльності можуть спровокувати чисельні правопорушення, обумовлені значними ризиками здійснення господарської діяльності в умовах воєнного стану. Деякі положення законодавства, на наш погляд, потребують перегляду та доповнення, зокрема в частині введення мораторію на проведення контрольно-наглядових заходів під час воєнного стану, обґрунтування проведення позапланових заходів «лише з дозволу Уряду за умови наявної загрози безпеки населенню або навколишньому природному середовищу» [1], а також щодо потреби спрощеного адміністративного порядку оскарження результатів позапланових перевірок у разі порушення органами контролю вимог законодавства.

Література

1. Баранова О. В Україні можуть встановити мораторій на проведення перевірок у період воєнного стану. URL: https://biz.ligazakon.net/news/210689_v-ukran-mozhut-vstanoviti-moratory-na-provedennya-perevrok-u-perod-vonnogo-stanu
2. Господарський кодекс України від 16 січ. 2003 р. (в ред. від 27 трав. 2022 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Деретуляція господарської діяльності під час дії воєнного стану. URL: <https://gc.gov.ua/ua/Informatsiini-povidomlennia/33200.html>
4. Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 бер. 2022 р. № 314. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/>
5. Добровольська В.В. Поняття та ознаки державного контролю у сфері господарювання. *Право і суспільство. Серія: Господарське право та процес.* 2020. № 1. С. 187-193.
6. Інформація щодо здійснення заходів державного нагляду (контролю) у період воєнного стану. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=84f4a442-aa9b->

4c75-8b70-25b9e3cb3df0&title= Informatsiia Schodo Zdiisnennia ZakhodivDerzhavnogoNagliadu-kontroliu-UPeriod VonnogoStanu

6. Косенко О. Правові аспекти здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. URL: [https:// minjust.gov.ua/m/str_24659](https://minjust.gov.ua/m/str_24659)

7. Мілімко Л.В. Правове регулювання здійснення державного нагляду (контролю) за господарською діяльністю авіаційних підприємств. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2020. № 3(56). С. 24-31. DOI: [https://doi.org/ 10.18372/2307-9061.56.14887](https://doi.org/10.18372/2307-9061.56.14887)

8. Особливості здійснення регуляторної діяльності органами виконавчої влади в умовах воєнного стану. URL: <http://www.drs.gov.ua/press-room/osoblyvosti-zdijsnennya-regulyatornoy-diyalnosti-organamy-vykonavchoyi-vlady-v-umovah-voennogo-stanu/>

9. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лют. 2022 р. № 64. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

10. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 року № 1548: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 бер. 2022 р. № 223. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/kp220223>

11. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квіт. 2007 р. № 877-V (в ред. від 26 трав. 2022 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

12. Про оборону України: Закон України від 6 груд. 1991 р. № 1932-XII (в ред. від 01 квіт. 2022 р.). URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text)

13. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 15 трав. 2015 р. № 389-VIII (в ред. від 24 трав. 2022 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

14. Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 бер. 2022 р.

№ 303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2022-%D0%BF#Text>

15. Прохоренко М.М. Правове регулювання господарської діяльності та господарських відносин в особливий період. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2016. № 2(39). С. 151-161. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.39.10648>

16. Хрущ О.В. Правове регулювання господарської діяльності – теоретичні основи. Інформаційний матеріал. Волочиськ, 2015. URL: <https://justice-km.gov.ua/uploads/files/prav-regyl-gospodarskoi-diyalnosti.doc>

17. Юлдашев С.О., Серов С.Л. Контроль і нагляд в контексті системної побудови антикорупційного механізму. *Наукові записки. Серія: Право*. 2019. Вип. 6. Кропивницький: ТОВ «Полімед-Сервіс», 2019. С. 57-61.

18. Ямкова І.М. Співвідношення правового регулювання і державного регулювання господарської діяльності. URL: [http:// www.law-property.in.ua/](http://www.law-property.in.ua/)

References

1. Baranova O. V Ukraini mozhut' vstanovyty moratorij na provedennja perevirok u period voennogo stanu. URL: https://biz.ligazakon.net/news/210689_v-ukran-mozhut-vstanoviti-moratory-na-provedennya-perevirok-u-perod-vonnogo-stanu

2. Gospodars'kyj kodeks Ukrainy vid 16 sich. 2003 r. (v red. vid 27 trav. 2022 r.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

3. Dereguljacija gospodars'koi' dijal'nosti pid chas dii' voennogo stanu. URL: <https://gc.gov.ua/ua/Informatsiini-povidomlennia/33200.html>

4. Dejaki pytannja zabezpechennja provadzhenja gospodars'koi' dijal'nosti v umovah voennogo stanu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18 ber. 2022 r. № 314. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/>

5. Dobrovol's'ka V.V. Ponjattja ta oznaky derzhavnogo kontrolju u sferi gospodarjuvannja. *Pravo i suspil'stvo. Serija: Gospodars'ke pravo ta proces*. 2020. № 1. S. 187-193.

6. Informacija shhodo zdijsnennja zahodiv derzhavnogo nagljadu (kontrolju) u period vojen-

nogo stanu. URL: [https://www.me.gov.ua / Documents/Detail?lang=uk-UA&id=84f4a442-aa9b-4c75-8b70-25b9e3cb3df0&title= Informatsiia Schodo Zdiisnennia ZakhodivDerzhavnogoNagliadu-kontroliu-UPeriod VonnogoStanu](https://www.me.gov.ua / Documents/Detail?lang=uk-UA&id=84f4a442-aa9b-4c75-8b70-25b9e3cb3df0&title=Informatsiia Schodo Zdiisnennia ZakhodivDerzhavnogoNagliadu-kontroliu-UPeriod VonnogoStanu)

6. Kosenko O. Pravovi aspekty zdiisnennja derzhavnogo nagljadu (kontrolju) u sferi gospodars'koi' dijal'nosti. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_24659

7. Milimko L.V. Pravove reguljuvannja zdiisnennja derzhavnogo nagljadu (kontrolju) za gospodars'koju dijal'nistju aviacijnyh pidprijemstv. *Naukovi praci Nacional'nogo aviacijnogo universytetu. Serija: Jurydychnyj visnyk «Povitrjane i kosmichne pravo»*. Kyi'v: NAU, 2020. № 3(56). S. 24-31. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.56.14887>

8. Osoblyvosti zdiisnennja reguljatornoi' dijal'nosti organamy vykonavchoi' vlady v umovah vojnogo stanu. URL: <http://www.drs.gov.ua/press-room/osoblyvosti-zdiisnennja-regulyatornoyi-diyalnosti-organamy-vykonavchoyi-vlady-v-umovah-voyennogo-stanu/>

9. Pro vvedennja vojnogo stanu v Ukraїni: Ukaz Prezydenta Ukraїny vid 24 ljut. 2022 r. № 64. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

10. Pro vnesennja zmin do postanovy Kabinetu Ministriv Ukraїny vid 25 grudnja 1996 roku № 1548: Postanova Kabinetu Ministriv Ukraїny vid 6 ber. 2022 r. № 223. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/kp220223>

11. Pro osnovni zasady derzhavnogo nagljadu (kontrolju) u sferi gospodars'koi' dijal'nosti: Zakon Ukraїny vid 5 kvit. 2007 r. № 877-V (v red. vid 26 trav. 2022 r.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

12. Pro oboronu Ukraїny: Zakon Ukraїny vid 6 grud. 1991 r. № 1932-XII (v red. vid 01 kvit. 2022 r.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>

13. Pro pravovyj rezhym vojnogo stanu: Zakon Ukraїny vid 15 trav. 2015 r. № 389-VIII (v red. vid 24 trav. 2022 r.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

14. Pro prypynnennja zahodiv derzhavnogo nagljadu (kontrolju) i derzhavnogo rynkovogo nagljadu v umovah vojnogo stanu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukraїny vid 13 ber. 2022 r. № 303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2022-%D0%BF#Text>

15. Prohorenko M.M. Pravove reguljuvannja gospodars'koi' dijal'nosti ta gospodars'kyh vidnosyn v osoblyvyj period. *Naukovi praci Nacional'nogo aviacijnogo universytetu. Serija: Jurydychnyj visnyk «Povitrjane i kosmichne pravo»*. Kyi'v: NAU, 2016. № 2(39). S. 151-161. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.39.10648>

16. Hrushh O.V. Pravove reguljuvannja gospodars'koi' dijal'nosti – teoretychni osnovy. Informacijnyj material. Volochys'k, 2015. URL: <https://justice-km.gov.ua/uploads/files/prav-regyl-gospodarskoi-diyalnosti.doc>

17. Juldashev S.O., Sjerov S.L. Kontrol' i nagljad v konteksti systemnoi' pobudovy antykorupcijnogo mehanizmu. *Naukovi zapysky. Serija: Pravo*. 2019. Vyp. 6. Kropyvnyc'kyj: TOV «Polimed-Servis», 2019. S. 57-61.

18. Jamkova I.M. Spivvidnoshennja pravovogo reguljuvannja i derzhavnogo reguljuvannja gospodars'koi' dijal'nosti. URL: <http://www.law-property.in.ua/>

Inna Polishchuk

**PECULIARITIES OF LEGAL REGULATION OF STATE SUPERVISION
(CONTROL) OF ECONOMIC ACTIVITY UNDER MARTIAL STATUS**

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: inna.polishchuk@npp.nau.edu.ua

Purpose: to highlight and study the features of legal regulation of state supervision (control) of economic activity in martial law on the basis of current regulations and provide proposals for its improvement. **Research methods:** general and special legal methods of analysis, synthesis and comparison are used in the work. **Discussion:** in the conditions of martial law in force in Ukraine, the Government introduced the abolition of certain regulatory and other restrictions on economic activity, stopped the application of state supervision (control) of economic activity to ensure stable operation of economic entities in martial law, protection of their rights and interests, taking into account the peculiarities of the special legal regime of economic activity, which includes the conditions of martial law. However, such restrictions provide for certain exceptions and problems of their implementation in organizational and procedural aspects, which necessitates additional scientific and theoretical research and revision of existing legislation, their changes and additions taking into account the legal regime of martial law. **Results:** specified the need to change the control and supervision measures during martial law in terms of unscheduled activities, delimitation and coordination of powers of control and supervisory bodies, as well as simplification of the administrative procedure for appealing the results of unscheduled inspections in case of violation of legislation to further stabilize economic activities, protection of economic entities and consumers in martial law, reducing the control and supervisory pressure on them.

It is seen that the abolition of inspections in many areas of economic activity can provoke numerous offenses due to significant risks of economic activity in martial law. Some provisions of the legislation need to be revised and supplemented, in particular with regard to the introduction of a moratorium on surveillance measures during martial law, justification for unscheduled measures "only with the permission of the Government if there is a threat to public safety or the environment" administrative procedure for appealing the results of unscheduled inspections in case of violation of the requirements of the legislation by the control bodies.

Key words: economic activity; state supervision (control); measures of state supervision; state regulatory policy; planned and unscheduled measures of state supervision (control); legal regime of martial law; special legal regime of economic activity; deregulation of economic activity.

Стаття надійшла до редакції 01.06.2022